

Ligestillingsministeriet

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Danmark

T: +45 3392 0000

F: +45 3254 0533

Amnesty International

Gammeltorv 8, 5. Sal
DK-1457 København K
Danmark

T: +45 3345 6565

F: +45 3345 6566

Transkønnede børn har ret til selv at vælge

København, 12 september 2019

Det er positivt, at der tilsyneladende er et flertal i Folketinget for at gøre det muligt for børn og unge under 18 år at ændre deres CPR-nummer og navn til at matche deres kønsidentitet. Ved at give børn mulighed for juridisk kønsskifte kan Danmark blive foregangsland og sikre, at Danmark lever op til internationale menneskerettighedsforpligtelser, heriblandt børnekonventionens krav om at beskytte barnets ret til kønsidentitet og et værdigt liv og barnets tarv.

I Amnesty har vi undersøgt forholdene for transkønnede i flere europæiske lande, og vi kan se, hvordan adgangen til juridisk kønsskifte kan gøre en stor forskel for det enkelte menneske. Transkønnede, hvis officielle dokumenter som sygesikringskort eller pas ikke stemmer overens med deres kønsidentitet, oplever ubehagelige og ydmygende situationer, hvor de skal forklare sig over for omverdenen. Et enkelt tal i et CPR-nummer kan virke som en bagatel, men for den transkønnede betyder det en legitimering fra samfundets side og en beskyttelse af deres ret til at være den, de er.

Behovet for at blive anerkendt af omverdenen er lige så stort for børn som for voksne. I skolen i dag tvinges transkønnede børn til at stå anført som et andet køn end det, de er. Det kan medføre yderligere diskrimination og mobning.

I 1992 vurderede Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at det er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvis et land ikke tillader transkønnede at ændre angivelsen af køn på deres officielle papirer. Det er et vigtigt signal om, at identifikationspapirer, der afspejler kønsidentiteten, er afgørende for, at transkønnede kan nyde godt af deres menneskerettigheder.¹

¹ Se for mere information: Amnesty International, the state decides who I am, Lack of legal gender recognition for transgender people in Europe, 2014, page 7

I alle samfund i dag bestemmer kønsnormer, hvad der anses for "passende" adfærd for mænd og kvinder, hvilket kan omfatte beklædning, måde at tale på, samt manerer. Disse kønsnormer er ikke homogene på tværs af samfund; de adskiller sig fra sted til sted. Men personer, der overskrider disse grænser – hvis adfærd ligger uden for de accepterede kønsnormer – står ofte over for stigma og diskrimination, chikane og nogle gange endda vold og mord. I de fleste lande har individer et juridisk køn, der svarer til det køn, de fik tildelt ved fødslen. Dette vises på flere officielle dokumenter (fødselsattester, identitetskort og pas) og bestemmer, hvordan de opfattes gennem hele deres liv. De børn og unge under 18 år, hvis kønsidentitet adskiller sig fra det køn, de blev tildelt ved fødslen, eller de, der ønsker at udtrykke deres identitet på måder, der betragtes som i strid med kønsnormerne, skal vælge mellem at undertrykke deres egen følelse af sig selv eller offentligt overtræde kønsgrænser og bære alle potentielle negative konsekvenser. Mennesker oplever og opfatter ikke generelt deres kønsidentitet i henhold til et standardiseret mønster.²

Transpersoner, hvis medfødte fornemmelse af deres eget køn adskiller sig fra det køn, de blev tildelt ved fødslen, oplever og udtrykker deres kønsidentitet efter forskellige mønstre. Deres opfattelse af kønsidentitet kan også udvikle sig over tid. Nogle transkønnede identificerer sig selv som fuldstændigt mandlige eller kvindelige: andre opfatter deres kønsidentitet i et kontinuum mellem de to. Mens nogle transpersoner gerne vil gennemgå alle tilgængelige sundhedsbehandlinger, herunder operationer, der har til formål at ændre deres kroppe til deres kønsidentitet, foretrækker andre at få adgang til kun nogle procedurer og i nogle tilfælde søges behandlinger slet ikke.³

Både i skolen og på arbejdspladsen diskrimineres transkønnede ofte på grund af udbredte fordomme og kønsbaserede stereotyper, der stammer fra standardiserede forestillinger om maskulinitet og femininitet. En sådan forskelsbehandling forekommer, uanset om transkønnede bærer dokumenter, der afspejler deres kønsidentitet. Men manglen på sådanne dokumenter kan imidlertid udsætte transkønnede for forskelsbehandling, hver gang de er nødt til at udarbejde et dokument med kønsmarkører, der ikke svarer til deres kønsidentitet og udtryk.⁴

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har konstateret, at stater overtræder artikel 8 i EMK i flere tilfælde, hvor transpersoner ikke får lov til at anerkende deres eget køn, herunder også børn og unge. At blive nægtet dokumenter, der afspejler ens kønsidentitet og udtryk, kan også udgøre en krænkelse af transpersoners ret til anerkendelse for loven, der er beskyttet i henhold til international menneskerettighedslovgivning, herunder FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder ICCPR (artikel 16) og konventionen om diskrimination mod kvinder (CEDAW, artikel 15).⁵ Retten til privatliv og til anerkendelse

² Amnesty International, the state decides who I am, Lack of legal gender recognition for transgender people in Europe, 2014, page 9

³ Joz Motmans, Being transgender in Belgium. Mapping social and legal situation of transgender people, 2010, p. 100, http://igvm-iefh.belgium.be/fr/binaries/34%20-%20Transgender_ENG_tcm337-99783.pdf, accessed 6 December 2013

⁴ Amnesty International, the state decides who I am, Lack of legal gender recognition for transgender people in Europe, 2014, page 12

⁵ Yogyakarta Principles on the applications of human rights Law in relation to sexual orientation and gender identity, Principle 3. The Human Rights Committee, tasked to monitor the implementation of the ICCPR, found in several instances that the state's failure to issue birth certificates or to keep civil registries amounted to a violation of Article 16 and led to the violation of other rights included access to social services or education. See for example: Concluding

for loven kan også krænkes af stater der allerede har adgang til juridisk kønsskifte. Eksempelvis hvis processen er for lang - eller indeholder obligatoriske kriterier, der skal opfyldes. Dette kan ende med at udelukke nogen transpersoner.⁶

Transpersoner, herunder børn og unge, der ikke har fået officielle dokumenter, der afspejler deres kønsidentitet, skal konstant videregive oplysninger om deres kønsidentitet, selv når de foretrækker at det forbliver fortroligt. Som et resultat kan de blive spurgt om deres identitet og risikere at blive mistænkt for svig, chikaneret, diskrimineret eller endda fysisk angrebet.

Når børn og unge personer under 18 år i Danmark ikke kan få adgang til juridisk kønsskifte er det ikke i overensstemmelse med de eksisterende standarder for børns rettigheder.

Juridisk kønsskifte skal være tilgængelig for børn og unge uden alders begrænsninger eller andre begrænsninger.⁷

FN's konvention om barnets rettigheder (CRC) kræver, at stater respekterer børns ret til at blive hørt og at der bliver taget hensyn til deres synspunkter. Et centralt krav i CRC er, at: "I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række."⁸

FN's Børnekomité har fremhævet at barnets identitet inkluderer karakteristika som seksuel orientering og kønsidentitet, og at: "[...] the right of the child to preserve his or her identity is guaranteed by the Convention (Article 8) and must be respected and taken into consideration in the assessment of the child's best interests."⁹

Transpersoner, herunder børn og unge skal være i stand til at få juridisk kønsskifte gennem hurtige, tilgængelige og gennemsigtige procedurer og i overensstemmelse med deres egen opfattelse af deres kønsidentitet. Stater skal yderligere sikre, at transpersoner kan få dokumenter, der afspejler deres kønsidentitet uden at blive pålagt at opfylde kriterier, der i sig selv er i strid med dette.¹⁰

Observations on Albania, CCPR/CO/82/ALB (HRC, 2004), para. 17, Concluding Observations on Bosnia and Herzegovina, CCPR/C/BIH/CO/1 (HRC, 2006), para. 2, Concluding Observations on the Democratic Republic of Congo, CCPR/C/COD/CO/3 (HRC, 2006), para 25.

⁶ Amnesty International, the state decides who I am, Lack of legal gender recognition for transgender people in Europe, 2014, page 21

⁷ Amnesty International, the state decides who I am, Lack of legal gender recognition for transgender people in Europe, 2014, page 28.

⁸ Convention on the Rights of the Child, Article 3.1, <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=60837>

⁹ Committee on the Rights of the Child, General Comment 14: The right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (Article 3, para. 1), para. 55, 2013

¹⁰ Amnesty International, the state decides who I am, Lack of legal gender recognition for transgender people in Europe, 2014, page 7-8

Amnestys holdning er klar; vi har præciseret vores holdning til dette siden 2014. Amnesty International er imod aldersbegrænsninger for juridisk kønsskifte. Den danske regering bør indføre juridisk kønsskifte for børn og unge uden aldersgrænse eller andre restriktioner. Det kan være præcis lige så grænseoverskridende for et otteårigt barn at skulle forklare vikaren i skolen, hvorfor det står registeret som et andet køn end det har, som for en 16-årig. Juridisk kønsskifte er et enkelt tiltag, der i øvrigt er reversibelt, men det vil kunne gøre en stor forskel for de børn og unge, der i forvejen skiller sig ud fra samfundets normer og kønsstereotyper.

Med venlig hilsen,

Trine Christensen

Helle Jacobsen

Generalsekretær
Amnesty Danmark

Programleder Køn
Amnesty Danmark
